

آراستگي دفاع در مقابل تحريم ها

۱۵

(قسمت سوم)

اميرفيض - حقوقدان

در قسمت دوم تحرير،^۱ گفتگو بر محور حق مطالبه خسارات ناشيه از تحريم ها چرخش داشت و اکنون به اتفاق به تکميل آن ميرويم.

قبل از ورود به مطلب، یک توضیحی برای رفع برخی ابهامات احتمالی بجاست.

ابهامات، به این معنا که ممکن است تحرير آراستگي دفاع در مقابل تحريم ها، این برداشت را بوجود بياورد که تحرير، پوشيده های حقوقی را بنفع آمریکا آشکار میسازد. احتمال چنین برداشتی برای افراد عادی درست است ولی در یک بحث حقوقی جایگاه دیگری دارد.

❖ مسائل حقوقی که در این تحریرات مطرح میشود مسائلی کاملاً پیش پا افتاده خاصه برای حقوقدانان بین المللی است، و پوشیدگی و مستور بودن آن برای حقوقدانان بطور کلی تصور باطلی است، آنان بعلت امکانات وسیع و آرشيو کامل و موقعیت آزادی و دسترسی به آن در حد و جایگاهی قراردادارند که تداعی زمین و آسمان را با حقوقدانان ایرانی میکند.

آنان هرچه میدانند و بکار میگیرند مستند به آمار و مدارک است و ما هرچه میدانیم تصوری و ذهنی است زیرا حقوقدانان حکومتی جمهوری اسلامی با وضعی مترداف هستند که یک کلمه حرف راست نمیزنند از باب مثال حقوقدانان دولتی رژیم ایران هنوز نمیدانند که تحريم ها به ایران خسارت زده و یا ایران از تحريم ها منتفع هم شده است.

مسئولین آمریکا میخواهند، و جدا هم میخواهند که منافع کشورشان حفظ شود و حقوقدانان دولتی هم در همان صف قرار میگیرند ولی مسئولین جمهوری اسلامی به ایران و منافع آن که ایجاد مسئله و تکلیف حقوقی برای حقوقدانان ایرانی میکند قائل نیستند و آنچه برایشان مهم است حفظ حکومت اسلامی و اسلام است که این مسائل هم ارتباطی به تحريم ها ندارد

❖ شیوه و آراستگي دفاع لازم میسازد که مدافع و یا مدعی، تمام فروضاتی که ممکن است مورد استفاده طرف قرارگیرد را مد نظر داشته و با طرح آن وقوف را بر آن مسلط سازد؛ بنده نمیدانم که این فرصت به حقوقدانان ایرانی داده شده است یا خیر.

❖ تحریرات شماره ۱۴ و ۱۵ مفتخر است که در حد بضاعت خود، توجهات و وقوف حقوقدانان دولتی ایران رابه مسائلی معطوف سازد که ممکن است فرصت کم آنها امکان تسلط بر آنها رادشوار سازد.

۲

ادامه تحریر

در تحریر قبل اشاره شد که حقوق بین الملل، اصل جبران خسارات کشور زیان دیده را قبول کرده است و تحریم کشورها از مواردی است که زیان حاصل از تحریم ها هم قابل مطالبه است و لذا موضع حقوقی کشورها و از جمله جمهوری اسلامی است که حق مطالبه خسارات ناشیه از تحریم هارا فراهم میسازد.

موقعیت جمهوری اسلامی در مطالبه خسارات

هنگامیکه کشور یا شخصی مطالبه خسارت از طرف دیگر میکند حق قانونی طرف است که اگر او هم مدعی است که خساراتی از جانب خواهان خسارت به او وارد شده وارد دعوا شود این نوع دعوا را دعوی متقابل نامیده اند.

اکنون مسیر این قسمت از تحریر متوجه دعوی خسارت جمهوری اسلامی و دعوی تقابل آمریکا و کشورهای ۱+۵ در رابطه با تحریم ها خواهد بود تا موقعیت هر طرف در دعوی خسارت روشن شود.

صورت ظاهر قضیه چنین متبادر به ذهن میشود که زیان دیده در جریان تحریم ها جمهوری اسلامی یعنی ایران است در حالیکه حقیقت چیز دیگری است و آن اینکه از تحریم ها تمامی کشورهایی که در اجرای قطعنامه های شورای امنیت در تحریم ها شرکت جسته اند از اجرای تحریم ها خسارت های هنگفتی کشیده اند.

برای اینکه این تحریر مستند باشد به زیان چند کشور حاصله از تحریم ها اشاره لازم است:

❖ وال استریت جورنال به استناد گزارشات و بررسی های پژوهشگران خسارات آمریکا در تحریم های آمریکا علیه ایران را ۱۷۵ میلیارد دلار تخمین زده است؛ و اضافه کرده که آمریکا ۵۱،۰۰۰ تا ۶۶،۰۰۰ فرصت شغلی را از دست داده است.

❖ شورای ملی آمریکائی - ایران در گزارش مورخ ۲۲ تیر ماه سال جاری همراه با گزارشی ادعا کرد که خسارت آمریکا از تحریم های علیه ایران ۱۷۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار است .

❖ آقای پاک آنین سفیر ایران در جمهوری آذربایجان که مقاله مفصلی درباره تحریم ها و خسارات ناشیه از آن نوشته مدعی است که در رقم ۱۷۵ میلیارد خسارت آمریکا از ایران خسارات ناشیه از عدم صدور گندم و فراورده های دیگر حساب نشده است.

❖ بنا بر گزارش آقای پاک آنین اروپا در سالهایی بین ۲۰۱۰ و ۲۰۱۲ دوبراب آمریکا از تحریم های به ایران زیان داشته و در این رابطه آلمان بیشترین زیان بین ۲۳ تا ۷۳ میلیارد و فرانسه و ایتالیا هریک ۴۳ و ۱۳ میلیارد زیان اقتصادی داشته اند.

❖ خبرگزاری ریا نوستی زیان روسیه از تحریم های ناشی از قطعنامه شورای امنیت را ۱۳ میلیارد دلار اعلام کرده است.

بطور کلی تمامی کشورهایی که از قطعنامه های شورای امنیت در مورد تحریم ایران تبعیت کرده اند زیان کم و یازید دیده اند حتی کره جنوبی هم خسارات اقتصادی کشورش را اعلام کرده است.

اما خسارات ایران از باب تحریم ها

از سوی مقامات جمهوری اسلامی هیچ آماری از باب خسارات وارده به ایران بمناسبت تحریم های شورای امنیت و یا تحریم های یکطرفه آمریکا منتشر نشده که در دسترس عموم قرار گرفته باشد.

از مراجع خارجی دو خبر درباره خسارات ایران منتشر شده که یکی اعلام آژانس انرژی اتمی است که خسارات نفتی ایران را در سال ۲۰۱۲ حدود ۴۰ میلیارد دلار نوشته و دلیل هم آورده است. و دیگری روزنامه آمریکائی <دیلی بیست> است که رقم خسارات ایران از باب تحریم ها را ۱۰ میلیارد دلار ذکر کرده است.

جمهوری اسلامی نه تنها گزارش از خسارات ناشیه از تحریم ها منتشر نکرده بلکه اساسا معتقد به صدمات ناشیه از تحریم ها نیست؛ در همین روزها که این تحریر تنظیم میشود طبیب نیا وزیر اقتصاد جمهوری اسلامی از بالا رفتن رتبه اقتصادی ایران خبر داد و محمدباقر نوبخت معاون ترابری و نظارت راهبردی هم ادعای طبیب نیا را تائید کرد؛ اساسا اعلام این حقیقت که تحریم ها به اقتصاد، بهداشت و صنعت و نفت ایران زیان رسانده در جمهوری اسلامی کفر محسوب است.

مسئولیت در جبران خسارت

مسئولیت در حقوق بین الملل آنست که بموجب آن، دولت ناقض یک قاعده بین المللی موظف است خسارات حقوقی از این نقض رابه دولت خسارت دیده بپردازد. (تعریف از پرفسور روسو)

جبران خسارت در فرهنگ حقوق بین الملل چنین بیان شده است:

جبران خسارت عبارت از کلیه اقداماتی است که بنفع یک دولت و یا سازمان بین المللی انجام میگردد تا خسارات آن دولت ترمیم شود و هدف از جبران خسارت برقراری و استقرار وضعی است که قبل از منشاء خسارت وجود داشته است.

اکنون به موقعیت جمهوری اسلامی در باب مسئولیت و جبران خسارات تحریم ها نگاه میکنیم.

اول تحریم های شورای امنیت

همانطور که آگاهید تحریم های تحمیلی به ایران از دو منشاء است منشاء شورای امنیت و منشاء کنگره آمریکا.

در عموم قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل که علیه جمهوری اسلامی صادر شده یک تاکید کلی وجود دارد و آن، این است که شورای امنیت کشورهای عضو سازمان ملل رامکلف به اجرای دقیق قطعنامه کرده است از باب نمونه در بند ۱۵ اولین قطعنامه شورای امنیت آمده است:

«قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل تحریم هائی بوضوح علیه جمهوری اسلامی وضع کرده که کشورهای عضو سازمان ملل رامکلف به اجرای آن ساخته است».

بنابراین:

یکم اینکه مسئولیت خسارات از تحریم ها متوجه جمهوری اسلامی است که از تمکین به قطعنامه های شورای امنیت خودداری کرده است. (منطبق با تعریف رسو از مسئولیت)

دوم اینکه رابطه کشورهای عضو سازمان در تحریم ایران ناشی از حکم و آمریت شورای امنیت سازمان است؛ بنابراین هزینه و خساراتی که کشور عضو در اجرای تکلیف مزبور تحمل میکند به اعتبار دستور شورای امنیت است و در مجموع خسارات مزبور ناشی از سرکشی و مقاومت جمهوری اسلامی در مقابل قطعنامه های شورای امنیت است که شورا تکلیف دخالت کشورهای عضو را در اجرای قطعنامه ها خواستار شده است.

لذا موازین حقوقی جبران خسارات عموم کشورهائی که در اجرای تکلیف شورای امنیت دخیل بوده اند را بر عهده جمهوری اسلامی میداند.

خسارت در حقوق بین الملل تاحدودی شباهت به خسارت در حقوق عمومی دارد یعنی «رویه حقوق بین الملل حق صاحب خسارت را از حیث بهره به رسمیت شناخته است از جمله دعاوی آلاباما و غیره و آنچه از رویه های قضائی کاشف است دادگاه لاهه در بیشتر موارد درخواست بهره را پذیرفته اند».

(دکتر فیوضی حقوق بین الملل مسئولیت دولتها ۵۲۸)

امید وارم با مختصر اشاره بالا به مشکلات بزرگی که در اثر عدم توجه و تمکین به قطعنامه های شورای امنیت برای ایران ببار خواهد آمد آگاه شویم و بتوانیم تجسم کنیم که جبران خسارات کشورها در اثر مشارکت در امر تحریم های علیه ایران و بهره متعلقه به آن چه بدبختی بزرگی برای کشور ماست.

میدانید؟ که در مقابل این مشکلات حاضر و آتی، دفاع جمهوری اسلامی فقط این عبارت است (ارجاع پرونده ایران از سوی آژانس اتمی به شورای امنیت قانونی نبوده است) همین و همین و قطعنامه ها پشت سر هم صادر و به اجرا در آمده است و این نق جمهوری اسلامی حتی یکبار هم از دایره نق به بیرون نشت نکرده است.

نباید تصور کرد که حاصل قطعنامه های شورای امنیت فقط خسارت مالی کشورهاست که به ایران تحمیل خواهد شد، بلکه قطعنامه های شورای امنیت وسیله ایجاد یک تفاهم سیاسی جهانی به سردستگی آمریکا علیه ایران خواهد شد، که شده است و در هر مرحله ای که ایران قدم بگذارد با تفاهم سیاسی جهانی علیه خود روبرو خواهد شد، که شده است.

میدانید چرا؟ چرا کشورهای عضو سازمان از قطعنامه های شورا علیه ایران حمایت و تکلیف مندی آنرا قبول کرده اند؟ زیرا قبول آن ایجاد یک تعاون و همکاری بین المللی برای آن کشور خواهد شد که سرمایه مهمی در روابط بین المللی کشورهاست چنانکه کشورها برای بدست آوردن این سرمایه در جنگ عراق و افغانستان هم در کنار آمریکا قرار گرفتند.

میدانید چرا؟ سیستم های مالی کشورهای عضو سازمان ملل تحمل زیان های ناشیه از مشارکت در اجرای قطعنامه های سازمان ملل را مورد اعتراض قرار نمیدهند؟ زیرا آنها مطمئن هستند که خسارات مالی به کشورشان از ایران پس گرفته خواهد شد؛ با منافع بیشتر والا چرا باید از باب مثال ایتالیا که سخت گرفتار مالی است ۱۳ میلیارد خسارات تحمیل تحریم های کشورش به ایران را قبول کند، دیوان محاسبات کشورها اگر اطمینان به بازگشت سرمایه گذاری کشورشان را نداشته باشند زیر بار این قبیل هزینه ها نمیروند. پول دولت در کشورها حساب و کتاب دارد جمهوری اسلامی نیست که میلیارد ها گم شود.

پس از پایان جنگ عراق آمریکا ۱۱ میلیارد دلار به کشورهایانی تخصیص داد که در جنگ عراق با آمریکا همکاری داشته اند.

آیا میدانید خسارتی که آمریکائی ها بابت سرنگون کردن ایرباس ایران در خلیج فارس به دولت جمهوری اسلامی دادند حتی یک دلار هم به بازماندگان هواپیمای ایرباس نرسید؟

تضمین جبران خسارات کشورها

همانطور که انسان هوشمند در دنیای امروز قرارداد ها را به تضمین متکی میکند، کشورها هم تضمین را یکی از اصول لازم برای انعقاد عهد و پیمان با کشور دیگر میدانند.

آمریکا پس از آزادی گروگانها به اعتبار امضای قرارداد الجزایر ۱۲ میلیارد دلار پول ایران که در نزد بانکهای آمریکائی بود را آزاد نکرد که هنوز هم آزاد نیست. کارتر در کتابش نوشته که >آمریکا در قبال گروگان گیری ایرانیان هشت میلیارد پول آنها را گرفت<.

آقای باراک اوباما در مصاحبه ای گفت: >ایرانیان باید تضمین بدهند که برنامه هسته ای شان مسالمت آمیز خواهد بود<.

آمریکا بنا بر اعلام موافقت نامه ژنو ۱۰۰ میلیارد از پول ایران را گرو و وثیقه گرفته است که رقم مزبور اکنون به ۱۸۰ میلیارد دلار رسیده است.

بنا بر اعلام آقای نبویان نماینده جمهوری اسلامی؛ >ایران بمناسبت تحریم ها روزانه بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار بشکه نفت حق فروش دارد تازه پول آنرا هم حق برداشت نداریم و اجازه آمریکا لازم است<.

یعنی هر قدر تحریم های نفتی ادامه یابد میزان پول ایران نزد آمریکا افزوده خواهد شد و به عبارت دیگر رقم تضمین آمریکا بالا و بالا خواهد رفت و این رقم هنگفت که هرگز به جمهوری اسلامی برگردان نخواهد شد وثیقه ای است برای جبران خسارت آمریکائیها از تحریم های یکطرفه و تحریم های شورای امنیت و همانطور که برای پرداخت خسارت جنگی کویت، شورای امنیت با قطعنامه ای رقمی از فروش نفت عراق

رأبه تامين هزينه و خسارت جنگی کويت تخصيص داد باهمان رويه خسارات کشورهای عضو سازمان ملل که در تحریم ايران مشارکت داشته اند تامين خواهد شد.

آيا ميدانيد که مفهوم موافقتنامه ژنو، جبران خسارت آمریکا وکشورها از تحریم های تحمیلی به ايران را شامل ميشود؟ در اين مورد حق تفسير موافقتنامه ژنو با ۱+۵ است.

سابقه اين زبردستی آمریکا را در جنگ عراق بايد ملاحظه کرد؛ بمجرد ورود آمریکا به عراق، آمریکا در ماه مارس ۲۰۰۵ با هوشیاری زيباری وزير خارجه عراق و احمد چلپی سندی نوشت که آمریکا بنا بر دعوت مردم عراق و نجات از صدام به عراق حمله کرده است و آمریکا به اعتبار اين سند نه تنها از پراخت غرامات جنگی به عراق که مورد تائيد سازمان ملل و حقوق بين الملل هم بود رها شد بلکه ۴۰۰ ميليون دلار هم از عراق مطالبه خسارت کرد که دريافت نمود، و اصرار آمریکا به اعدام صدام هم برای اجرای کامل همان سند بود.

یاد آوری

ملاحظه کردید که نامه ای که حمله آمریکا به عراق را برای رهائی مردم عراق از شر صدام توجیه میکرد آمریکا را از پرداخت خسارات حمله خودسرانه به عراق مبرا ساخت و عراق صدها میلیارد دلار خسارات مادی و جان ۱،۲۰۰،۰۰۰ شهروند عراقی را از دست داد و این رسوائی بزرگ و بیسابقه تاریخی برگردن عراق ماند.

درخواست ایرانیان خارج و یا داخل کشور از حمله آمریکا به ايران، و دخالت در امور ايران و کمک به برقراری ديمقراسی و آزادی انتخابات و براندازی جمهوری اسلامی و اصرار در ادامه تحریم ها بمراتب سنگین و با اعتبار ترازنامه ای است که آمریکا از زیباری و چلپی گرفته بود و لذا هرگونه خسارت جنگی و یا تحریمی و یا دخالت های آشکار و نهان آمریکا در مسئله ايران، مسلماً در ارتباط دعوت و توسل ایرانیان به آمریکا و به حساب بدهی ايران گذاشته ميشود.

(به امید ادامه آن)